

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΣΠΑ

Αθήνα, 26 /10/ 2017
Α.Π.: 117353 /ΕΥΚΕ 6607

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63 Αθήνα
Πληροφορίες : Π. Δασκαλάκη, Α. Βοζίκης
Τηλ.: 210 3742411, 210 3742008
Fax: 210 3742063
E-mail: pdaskalaki@mnec.gr,
a.vozikis@mnec.gr

Προς: Ειδική Υπ. Διαχείρισης Π.Α.Α. 2014-2020
ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
Λ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα
(ηλεκτρονικά)
Κοιν.: Γ.Γ. Αγροτικής Πολιτικής & Διαχ
Κοινοτικών Πόρων
κ. Χαρ. Κασίμη (ηλεκτρονικά)

ΘΕΜΑ: Υπουργικές Αποφάσεις Υπομέτρου 19.2 Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020»

Σχετ.: Το από 16-10-2017 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Αρ, πρωτ. ΕΥΚΕ 6607/17-10-2017)

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σας ενημερώνουμε για τα εξής:

Α) Όσον αφορά την ΥΑ για τις δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις σημειώνονται εν συνόλω τα κάτωθι προκειμένου να γίνει επιλογή των εδαφίων που θα περιληφθούν στην ΥΑ και τα πιο ειδικά θέματα που θα περιληφθούν στις κατοπινές Προσκλήσεις βάσει της ΥΑ :

1. Με βάση την περιγραφή των επιλέξιμων προς χρηματοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 της ΥΑ με θέμα «Καθορισμός λεπτομερειών εφαρμογής του Υπομέτρου 19.2 «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)», για δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας περιόδου 2014-2020», στο καθορισθέν στο διατακτικό της πρόσκλησης, θεσμικό πλαίσιο των κανόνων ανταγωνισμού και κρατικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το οποίο δύναται να αξιολογηθούν και να ενταχθούν οι υποβληθείσες προτάσεις έργων, είναι απαραίτητες οι παρακάτω προσθήκες:

- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C262/01).
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον με αρ. 1084/14-06-2017 Κανονισμό της ΕΕ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

- Η Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («De Minimis»).
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (Κανονισμός «De Minimis»).
- Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/C 209/01)
- Το με αρ. πρωτ. 101270/ΕΥΚΕ 3633/30.9.2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. ΕΕ 651/2014»
- Την επιστολή ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες σχετικά με την υποβολή εκθέσεων τεκμηρίωσης στο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας (ΥΓΟΣ)» (Α.π. 39499/ΕΥΚΕ 5288/31-03-17) και συν/να αυτής
- Το με αρ. πρωτ. 54929/ΕΥΚΕ 5601/16-5-2017 έγγραφο ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις σχετικά με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για έργα υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων (ΕΕΛ)».

2. Όσον αφορά τις προτεινόμενες δράσεις για έλεγχο ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης επί του συνημμένου σχεδίου ΥΑ, σημειώνουμε τα εξής:

➤ Δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης

Με βάση την οριζόντια επιστολή της ΕΥΚΕ (54929/ΕΥΚΕ 5601/16-5-2017), η κατασκευή υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και συνεπώς οι προτεινόμενες δράσεις του πεδίου 19.2.4.1 όσον αφορά την κατασκευή έργων αποχέτευσης δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Με βάση την επιστολή της ΕΥΚΕ (90049/ΕΥΚΕ 6229/17-08-2017) προς το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου και εφόσον ευθυγραμμίζονται με τους όρους και προϋποθέσεις της στο πλαίσιο της Απόφασης του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ της 21ης Φεβρουαρίου 2008 στην υπόθεση Ε-5/07, η χρηματοδότηση υποδομών που προορίζονται για δραστηριότητες που το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, όπως είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση η κατασκευή δημόσιων παιδικών σταθμών (πεδίο 19.2.4.1) χωρίς αντίτιμο δε συνιστούν κρατική ενίσχυση.

Ομοίως, προτεινόμενες δράσεις όπως :

- ⇒ οδοποιία εντός οικισμού, κατασκευή-βελτίωση δικτύων ύδρευσης, έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτηρίων (πεδίο 19.2.4.1),
- ⇒ αγροτικά ιατρεία, κέντρα απασχόλησης και φροντίδας νέων, ηλικιωμένων ή ΑμεΑ, αθλητικοί χώροι (πεδίο 19.2.4.2),
- ⇒ υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. άλση, πάρκα/πλατείες,

- μονοπάτια, διαδρομές, αξιοθέατα, σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ. (πεδίο 19.2.4.3),
- ⇒ ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων μέσω πράξεων άυλου χαρακτήρα που συνδέονται με άμεσο τρόπο με την προβολή / διατήρηση των τοπικών στοιχείων της περιοχής όπως η παράδοση, τα έθιμα, η λαογραφία, η ιστορία, τα τοπικά προϊόντα και επαγγέλματα κλπ (πεδίο 19.2.4.4)
- ⇒ ανάδειξης και προστασίας της πολιτιστικής-φυσικής κληρονομιάς και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, όπως έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης ή αναβάθμισης τοπίων και χώρων, μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, στολών κλπ, δημιουργία μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια κλπ (πεδίο 19.2.4.5)
- ⇒ δημιουργία ή βελτίωση εγγειοβελτιωτικών έργων όπως λιμνοδεξαμενές, ομβροδεξαμενές, έργων για την μεταφορά και διανομή του ταμιευμένου ύδατος, αρδευτικών δικτύων, αντλιοστασίων και δεξαμενών, καθώς και λοιπά έργα διαχείρισης υδάτων (πεδίο 19.2.5.2)
- ⇒ πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, προστατευτικές υποδομές, πρόληψης πυρκαγιών, αποκατάστασης δασικού δυναμικού

οι οποίες κατασκευάζονται με στόχο τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών με σκοπό την εξυπηρέτηση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλου του τοπικού πληθυσμού και παρέχονται δωρεάν στο ευρύ κοινό, ή η όποια χρηματική συνεισφορά από το κοινό καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της εν λόγω δραστηριότητας και δε μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία, σύμφωνα με το σημείο 2.6 (παρ. 34) της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C262/01), αποτελούν δραστηριότητες οι οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι διενεργούν οι δημόσιες αρχές στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας, κατά την έννοια του σημείου 17 της παραπάνω Ανακοίνωσης της Επιτροπής και ως εκ τούτου, τα εν λόγω έργα μπορούν να αντιμετωπισθούν ως έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την κατασκευή των σχετικών υποδομών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεισδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας των υποδομών.

Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων που θα ενταχθούν στην παραπάνω πρόσκληση, πρέπει οι τυχόν προμήθειες-υπηρεσίες-εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας (σημείο 84, του κεφ. 4 της παραπάνω Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής

ενίσχυσης), με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

Όσον αφορά τις δράσεις που έχουν ως στόχο την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτηρίων (πεδίο 19.2.4.1), με βάση τα σημεία 205 και 207 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01), οι προτεινόμενες δράσεις αποτελούν δραστηριότητες οι οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Ωστόσο, η πρόνοια αυτή δεν ισχύει στις περιπτώσεις παραγωγής ενέργειας στις οποίες ο κύριος της υποδομής συνάπτει σύμβαση οικονομικού ανταλλάγματος με το διαχειριστή του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, οπότε και υφίσταται οικονομική δραστηριότητα (υπ'αριθμ. 113746/EΥΚΕ 6564/18-10-2017 προς της ΕΥΔ ΥΜΕΠΕΡΑΑ). Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω η πλήρωση των κριτηρίων του άρθρου 107.1 της ΣΛΕΕ και να τεκμηριωθεί πιθανώς, η χρήση της πρόνοιας περί «Βοηθητικών Δραστηριοτήτων» στη λίστα ελέγχου («Οδηγίες για την αξιολόγηση πλήρωσης κριτηρίου συμβατότητας») της παραγράφου 4 της με αρ. πρωτ. 115150/EΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολής του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ.

Όσον αφορά το πεδίο 19.2.5.1 του άρθρου 3 της ΥΑ, που αφορά τις παρεμβάσεις για βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, πρέπει να διαμορφωθεί ως ακολούθως: «...Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση μίας πράξης εντός της υπο-δράσης είναι η ύπαρξη και εξυπηρέτηση μεταποιητικών μονάδων σε σχετικά μικρή απόσταση από την οροθέτηση της πράξης παράλληλα με την εξυπηρέτηση του συνόλου των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής». Κατόπιν της παραπάνω διόρθωσης και μόνο, οι προτεινόμενες δράσεις του πεδίου 19.2.5.1, δύναται να θεωρηθούν ότι δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Για δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση τα εξής στοιχεία:

- Εθνική νομοθεσία βάσει της οποίας καταδεικνύεται ότι οι εν λόγω υποδομές αποτελούν αποστολή/υποχρέωση του φορέα, καθώς έχει ανατεθεί στους εν λόγω φορείς η αρμοδιότητα κατασκευής των σχετικών έργων. Η προσκόμιση της εθνικής νομοθεσίας πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης περί απουσίας άμεσου ανταγωνισμού για τις συγκεκριμένες δράσεις και περί αμελητέας ιδιωτικής χρηματοδότησης στον αντίστοιχο τομέα ώστε να στοιχειοθετείται η ύπαρξη «φυσικού μονοπωλίου» (παρ. 211 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2016/C262/01) σε περιπτώσεις απουσίας «νομικού μονοπωλίου» (παρ. 188 της παραπάνω Ανακοίνωσης).
- Όσον αφορά στην προϋπόθεση περί υποδομής που δεν είναι σχεδιασμένη να ευνοεί επιλεκτικά μια συγκεκριμένη επιχείρηση ή κλάδο αλλά παρέχει οφέλη για την κοινωνία στο σύνολό της, είναι αναγκαίο από τις αιτήσεις χρηματοδότησης και τα συνοδευτικά έγγραφα να διασφαλίζεται ότι τα προς ένταξη έργα εξυπηρετούν μια γεωγραφική περιοχή στο σύνολό της, προκειμένου να παρέχονται οφέλη για το σύνολο της κοινωνίας και να διασφαλίζεται η αποτροπή της εύνοιας συγκεκριμένης επιχείρησης ή κλάδου δραστηριότητας.

➤ Δράσεις που χαρακτηρίζονται ως κρατική ενίσχυση

Σύμφωνα με το σημείο 35 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C262/01), οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων (για παράδειγμα, εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ και καλλιτεχνικές σχολές που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τα δίδακτρα) θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Παρομοίως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς που λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο προς όφελος ορισμένων επιχειρήσεων και όχι του ευρέος κοινού (για παράδειγμα, η αποκατάσταση ενός ιστορικού κτιρίου χρησιμοποιούμενου από ιδιωτική εταιρεία, συνεδριακοί χώροι των οποίων η χρήση συνοδεύεται από χρηματικό αντάλλαγμα) θα πρέπει να θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Συνεπώς προτεινόμενες δράσεις των πεδίων 19.2.4.3 και 19.2.4.5, που αφορούν για παράδειγμα τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας, υποδομές αναψυχής, δημιουργία εκθετηρίων, πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, θα πρέπει να εξεταστούν αν εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία.

Έργα που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και εξετάζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, κατευθυντήριες οδηγίες κλπ). Στις περιπτώσεις που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή της κοινοποίησης του καθεστώτος ενίσχυσης ή του κανονισμού de minimis, ανά περίπτωση.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του ΓΑΚ και ειδικότερα σε ότι αφορά:

- ❖ Τήρηση ή μη των σωρευτικών προϋποθέσεων ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης (επιχείρηση που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, οικονομικό πλεονέκτημα, προνομιακή μεταχείριση, κρατικοί πόροι, νόθευση ανταγωνισμού & διατάραξη ενδοκοινοτικού εμπορίου),
- ❖ Τεκμηρίωση του χαρακτήρα κινήτρου,
- ❖ Αποκλεισμό των προβληματικών επιχειρήσεων, καθώς και των επιχειρήσεων στις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf, με υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης ότι δεν εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη και ότι η πρόταση δεν αφορά σε ad hoc ενίσχυση υπέρ μιας τέτοιας επιχείρησης, καθώς και υποβολή των αναγκαίων δικαιολογητικών για τον αποκλεισμό προβληματικής επιχείρησης.
- ❖ Αποκλεισμό των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης

- ❖ Τεκμηρίωση της μη σώρευσης ενισχύσεων λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή
- ❖ Αποδοχή της δημοσίευσης στοιχείων για την ενίσχυση με υποβολή δήλωσης αποδοχής της δημοσίευσης στοιχείων για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ.

➤ Δράσεις που αποτελούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος

Δράσεις όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο της διαχείρισης στερεών αποβλήτων, συνιστούν ειδικές περιπτώσεις άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων (που προκύπτουν από επιβολή τελών ή εκμετάλλευση των προϊόντων), οι οποίες παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους και συνεπώς είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Στις περιπτώσεις των ΥΓΟΣ το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ, η οποία θα αφορά αποκλειστικά στο κόστος της απαιτούμενης υποδομής έως του ποσοστού ελλείμματος χρηματοδότησης που προκύπτει από την σχετική χρηματοοικονομική ανάλυση.

Για δράσεις που εξετάζονται στο πλαίσιο των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) πρέπει να προσκομιστεί στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση έκθεση τεκμηρίωσης που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τον πάροχο της ΥΓΟΣ και το κανονιστικό πλαίσιο από το οποίο προκύπτει ότι έχει την αρμοδιότητα για τη χορηγούμενη ΥΓΟΣ.
- Την τεκμηρίωση της συγκεκριμένης ΥΓΟΣ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για να τεκμηριωθεί μια δράση ως ΥΓΟΣ πρέπει να αποδεικνύεται ότι: α) απευθύνεται σε πολίτες και αποβλέπει στο συμφέρον του κοινωνικού συνόλου, β) εξυπηρετεί τους ειδικούς στόχους που συνδέονται με την προστασία της Δημόσιας Υγείας και την ποιότητα των εδαφικών συστημάτων, γ) παρέχεται σε συνθήκες έλλειψης ή μη ικανοποιητικής ανάπτυξης της σχετικής αγοράς, δ) η υλοποίηση της δράσης με ίδιους πόρους του δικαιούχου θα είχε ως αποτέλεσμα την υπερβολική αύξηση των τελών προς τους πολίτες (που θα εξυπηρετούνται από τη δράση), γεγονός μη αποδεκτό από κοινωνική άποψη και ε) ο πάροχος της ΥΓΟΣ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα για την παροχή της.
- Αναλυτική παρουσίαση του φυσικού αντικείμενου και των επιμέρους τμημάτων της υποδομής.
- Τη διάρκεια ανάθεσης της ΥΓΟΣ μετά την ολοκλήρωση της σχετικής υποδομής, λαμβάνοντας υπόψη και το αντίστοιχο κανονιστικό πλαίσιο καθορισμού της (Απόφαση ΥΓΟΣ ή Ανακοίνωση ΥΓΟΣ ή Κανονισμός de minimis ΥΓΟΣ).
- Τη γεωγραφική περιοχή που συνδέεται με την ΥΓΟΣ.
- Χρηματοοικονομική ανάλυση για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης που χορηγείται για την παρεχόμενη ΥΓΟΣ που περιλαμβάνει τις ακριβείς παραμέτρους που ελήφθησαν υπόψη για τον προσδιορισμό της χορηγούμενης αντιστάθμισης καθώς και περιγραφή του μηχανισμού ελέγχου της υπεραντιστάθμισης. Η αντιστάθμιση πρέπει να

περιορίζεται στο μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής της καθορισμένης Υ.Γ.Ο.Σ., λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους. Εφόσον η χρηματοοικονομική ανάλυση που συνοδεύει το έργο προβλέπει ποσοστό κέρδους, αυτό θα θεωρείται εύλογο εφόσον δεν υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης. Το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο είναι εκείνο του οποίου η λήξη και η διάρκεια αντιστοιχούν στη λήξη και τη διάρκεια της πράξης ανάθεσης. Η αντιστάθμιση για την παρεχόμενη Υ.Γ.Ο.Σ. θα αφορά αποκλειστικά στο κόστος της απαιτούμενης υποδομής έως του ποσοστού ελλείμματος χρηματοδότησης που προέκυψε από την σχετική χρηματοοικονομική ανάλυση.

- Στοιχεία ότι η κατασκευή της υποδομής θα υλοποιηθεί μέσω ανοιχτής διαγωνιστικής διαδικασίας βάσει της Οδηγίας 2012/24/ΕΚ.
- Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.360/2012 της Επιτροπής της 25ης Απριλίου 2012 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), πρέπει οι δυνητικοί δικαιούχοι να προσκομίσουν υπεύθυνη δήλωση σχετικά με τη σώρευση των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας ΥΓΟΣ.

3. Οι προτεινόμενες δράσεις του πεδίου 19.2.4.6 που αφορούν πράξεις που στοχεύουν στη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων και στη μετατροπή κτιρίων ή άλλων εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός ή κοντά σε αγροτικούς οικισμούς, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ή την αύξηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του οικισμού και δικαιούχοι των δυνητικών προτάσεων είναι οι ιδιοκτήτες των εκμεταλλεύσεων, ΔΕΝ ΔΥΝΑΤΑΙ να χαρακτηριστούν ως παρεμβάσεις δημόσιου χαρακτήρα και συνεπώς σύμφωνα με τη γνώμη τη υπηρεσίας πρέπει να μην περιληφθούν στις δυνητικές δράσεις της ΥΑ για δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας περιόδου 2014-2020.

4. Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ίδιους πόρους του δικαιούχου.

5. Μετά την αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων και εφόσον προσδιοριστεί το κατάλληλο πλαίσιο κανόνων κρατικών ενισχύσεων στο οποίο εμπίπτει κάθε πράξη πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να διασφαλισθεί η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων που προκύπτουν από το ανωτέρω αναφερόμενο θεσμικό πλαίσιο. Σημειώνεται ότι η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων πρέπει να ελέγχεται τόσο κατά την αξιολόγηση των προτάσεων, όσο και κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων.

6. Μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την πλήρωση του κριτηρίου συμβατότητας με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με τη με αριθ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 επιστολή της ΕΥΚΕ που απεστάλη στις διαχειριστικές αρχές με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 29.08.2017 και είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ.

7. Η με αρ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 επιστολή της ΕΥΚΕ θα πρέπει να μνημονεύεται και στις αποφάσεις ένταξης των έργων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Β) Όσον αφορά την ΥΑ για τις ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις:

1. Η έγκριση της υπηρεσίας μας δίνεται με την προϋπόθεση της αποδοχής από μέρους σας των σχολίων – παρατηρήσεων – αλλαγών που έχουν γίνει με διακριτές αλλαγές στο κείμενο της ΥΑ που σας αποστέλλεται συν/νη.
2. Θα πρέπει να τηρείται η διαδικασία έγκρισης των προσκλήσεων από την ΕΥΚΕ σύμφωνα με την 74391/ΕΥΚΕ2634/13-7-2016 εγκύκλιο Υφυπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, βάσει της οποίας προσκλήσεις / πράξεις που πιθανώς ενέχουν οικονομική δραστηριότητα (όπως είναι η πλειονότητα των προσκλήσεων / πράξεων που περιλαμβάνονται στην ΥΑ των ιδιωτικών) προτού εκδοθούν να αποστέλλονται στην ΕΥΚΕ προς έγκριση.
3. Σε κάθε πρόσκληση η οποία θα εκδοθεί δυνάμει της συγκεκριμένης ΥΑ θα πρέπει να τίθενται οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις / περιορισμοί που θέτει το κανονιστικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων που ισχύει για την πρόσκληση αυτή τόσο στο γενικό μέρος του Κανονισμού όσο και στο ειδικό (άρθρο) το οποίο ενδεχομένως χρησιμοποιείται. Για παράδειγμα όταν η πρόσκληση εκδίδεται με βάση το αρ. 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014 τότε σε αυτήν θα πρέπει να τίθενται οι προϋποθέσεις που θέτει τόσο το γενικό Μέρος Ι του Καν. αλλά και το ειδικό πεδίο εφαρμογής του που θέτουν τα αρ. 13 και 14 του 651/2014. Οι δικαιούχοι που θα συμμετάσχουν στην εκάστοτε πρόσκληση θα πρέπει με σειρά δικαιολογητικών να αποδεικνύουν την τήρηση των προϋποθέσεων αυτών για τις οποίες και θα αξιολογούνται.
4. Παρόλο που στην ΥΑ τίθενται κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών με βάση τις επιλεξιμότητες του ΕΓΤΑΑ, στην εκάστοτε πρόσκληση οι επιλέξιμες δαπάνες δύναται να περιορίζονται από τις προβλέψεις του χρησιμοποιούμενου κανονισμού και άρθρου κρατικών ενισχύσεων.
5. Όταν το χρησιμοποιούμενο καθεστώς είναι απαλλακτικοί κανονισμοί (651/2014 και 702/2014) ιδιαίτερη σημασία έχει η τήρηση του χαρακτήρα κινήτρου.

Είμαστε στην διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Συν/να: ΥΑ για τις ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις με διακριτά σχόλια - αλλαγές

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Σ.Α. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
(ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

Η Προϊσταμένη της ΕΥΚΕ

Ζωή Γεωργοπούλου

Γιουλιάνη Καρατζογιάννη

Εσωτερική διανομή (ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημ. Επενδύσεων – ΕΣΠΑ, κ. Π. Κορκολή
- Γραφείο Προϊστ. Ε.Α.Σ., κ. Φώρμπα
- ΕΥΚΕ